

sjálf. Og tað má sigast at vera heppi í okkara samfelag har ið ein politikari mangan er reiðari seinna-partin á degi, í Tinginum fyrrapartin og í fiskivinnu-nevndum um kvöldi.

Ti skilji eg væl argument-ið fyri handilskvotaskipan-ini. Tað verður óheppi um vit aftur í framtíðini fáa reiðarar at sita í eini nevnd, sum skal áseta avgjaldið á fiskasløgum. Soleiðis at vit fáa tann gamla Ráfiska-grunnin aftur. Ella at ein slíkur Fiskiveiðigrunnur javnan hevði verið tómdur og stoyttur í ein slunknan Landskassa.

Men hinvegin er tað møguliga lættari at loysa tað problemið enn at fáa handilskvotaskipanina at virka.

#### Avgjald, rentabilitetur og yvirkapasitetur

Hvussu skal so eitt avgjald á fisk kunna fáa flotan meira rentabla, tá hann fær nóg illa endarnar at røkka saman sum er?

Tað sum í løtuni avger hvussu stóran flotan blívur, tað er soverðið sum tann svingandi nøgdn sum til er í sjónum, tann svingandi prísurin á fiski, skiftandi studningar og iskoyti frá tí almenna og annað við. Í Føroyum hava vit serliga regulerað flotastøðdina og flotasamansetingina við skiftandi studningsveitingum. Tað mátti borið til at fingið øll at verið samd um at tað hevur verið sera óheppi.

Sjálvandi er tað soleiðis, at tað nukur er av náttúrligari og samfelagsligari tilvild eru góð til fiskiskap, prísir eru í topp og almennar stuðulsvæitingar økja um rakstrarúrslitið, so ávirkar tað veiðuorkuna. Tað verða fleiri sum hætta sær undir skipakeyp, verandi reiðari keypa skip aftrat, moderniseringar og umleggingar verða framdar í verandi skipum.

Koma so aftur nukur ár við fiskaloyti, fallandi prís-um og kanska minni orku hjá tí almenna at lata stud-ning, so fara nukur av skipu-num undir hamaran.

Tað er nú ikki tann stóra vísindin. Men so mikið lættari átti tað at verið at skilt, at eitt avgjald á fisk ávirkar støddina á flotanum - altsó veiðuorkuna.

Summar av hesum kreft-um hava vit onga ávirkan á. Heimsprís og lívið í sjónum kunnu vit ikki beinleiðis ávirka. Men vit hava í nógva ár valt at økja um fiskiork-una við at lata studningar av ymsum slag. Tað virkaði so í hvussu er: vit fingi ein flota sum eftir tí fiskifrøð-ingar siga var umleið 40 prosent ov stórur, og eftir tí sum figgjamenninir siga ikki svaraði seg.

Tað óvugta virkar nem-liga eisini. Leggia vit eitt avgjald á veiðuna, so økja vit harvið um útreiðslurnar av fiskarinum, og bara tey skip sum hava ein fornuftig-an rakstur klára seg. Tað verða helst skipini, sum fiska eina góða vøru og sum góður prísur fæst fyri. Skip-

ini sum hava biligan rakstur í reiðskapi, olju og øðrum. Skipini sum eru biliga figgj-að ella sum kosta lítið í mun til tað nøgd og góðsku tey kunnu fiska.

Tað vil siga at slík regu-lering av fiskivinnuni sum leggur avgjald ella kvota-prís á veiðuna, eftir einum áramáli kroystir flotan til at verða bæði hósandi í stødd og rakstrarliga rentabla.

#### Ein fyrimunur aftrat er

Og tað er at aðrir ávirkanir - soverðið sum svingandi prísir - tað kann man út-javna við eini avgjaldsskip-an. Er prísurin fyri fisk á marknaðinum vánaligur, so ber til at lækka avgjaldið fyri at lætta um rakstur.

#### Fyri og imóti avgjaldi

Hvussu vit frammyvir skulu regulera fiskivinnuna fyri at fáa ein meira stabilan og sterkan búskap, tað er ein landsøk. Tað viðkemur okkum øllum. Tað er ikki ein privatsak hjá reiðaru-num tí teir eiga skipini, ella hjá fiskimonnum tí teir manna tey. Tað er haraftur-íhvøtt ein privatsak fyri flotan einstakan fœroying, tí hann er borgari í hesum landinum, sum hevur fiski-vinnu sum einastu valuta-intøkukeldu. Og ikki minst tí at fiskin sum svim-ur í havinum, hann eiga vit øll saman.

Tað sum vit avgera um fiskarið frammyvir, tað ávirkar eisini komandi ætt-arlið. Komandi fiskimenn, timbursmiðir, reiðarar, pedagogar, skúlaborn. Tí er tað ein landsøk. Men vit sum liva í dag skulu taka støðu til spurningin um regu-lering av fiskarinum. Tann sum er fiskimaður í dag átti at havt áhuga í at vit ikki forkoma stovnumum tí vit hava ein alt ov stóran flota. Tann sum er bara fœroyingur og ikki er á sjónum byggir tó eisini sína tilveru á fiskarið. Reiðarin átti eisini at havt áhuga í skilagóð-um fiskari, men eg skilji væl at teir ikki eru serliga hugaðir fyri at minka um flotan, tí tað kundi hent at tað var nettupp hansara reiðari sum fór av knóra-num. Og teir reiðarar sum í dag sita við tí dýrasta og minst rentabla partinum av flotanum, teir eru sjálvandi minst áhugaðir fyri at skula lata avgjald av fiskinum.

Er tað yvirhøvur rimuligt, at latið verður avgjald fyri at fiska? Antin vit so hava handilskvotur ella avgjald, so verður eitt slag av skatti lagdur á fiskin. Antin sum kvotakeypella sum avgjald.

Sum er fær fiskimaðurin sína hart fortjentu hyru og letur eina helvt í skatti. Skal hann nú aftrat fáa minni fyri fiskin, tí at avgjald verður

lagt á, so verður úrtøkan bara tað minni. Tað er rætt. Og tað er tað farligasta við eini skipan sum hesari, tykir mær. Hetta hevur, eftir tí eg veit, eisini verið skilið í Íslandi eftir at handilskvotaskipan-in varð sett í verk - at reiðar-arir tvinga fiskimenninar at betala til kvotakeyp. Menninir noyðast at keypa sær kjans. Og so verður tað upptil manningarfelagini at tvinga reiðararnar til at be-tala avgjaldið einsamallir.

Men hinvegin kann man siga, at uttan eina øko-nomiska reguleringsskip-an, so verða arbeiðsplássini í fœroyskum fiskari sera ótrygg, eins og tey gjørdust nú í kreppuni.

Slottið er ikki vunníð Undir øllum umstøðum er tað bara regulering av fiski-vinnuni vit tósa um. Tí slottið er ikki vunníð av teirri grund. Utan mun til hvørtja

skipan vit velja, so skulu aðrir vinnumøguleikar skapast umframt ta fiski-vinnu vit hava kennt higartil. Tí reguleringin av fiski-vinnuni loysir bara ein trupulleika og tað er renta-bilitetin í fiskarinum. Samfelagið er ein fløkjas-liga samansett heild. Og tí er kreppan at finna alla stað-ir í samfelagnum. Ikki bara í fiskivinnuni. Ikki bara í økonomiini. Men í øllum samfelagspørtunum og í sjálvum sambandinum teirra millum. Skulu vit koma nakran veg longur enn bara upp á næsta sýn til at stoyta okkum útav eina-ferð enn, so mugu fleiri onnur mál loysast enn rentabiliteturin í fiskivinn-uni. Og eisini fleiri málsoki enn økonomiini. Tað krevst bæði skipanarligar, politiskar og hugsjónarligar broytingar aftrat øko-nomiskum skili, skal nukur loysn verða varandi. Ja,

#### Slottið er ikki vunníð

Undir øllum umstøðum er tað bara regulering av fiski-vinnuni vit tósa um. Tí slottið er ikki vunníð av teirri grund. Utan mun til hvørtja

## Skrivstovufólk

søkt til Føroya Musikksskúla

Umsóknarfreist: Fríggjadagin 26. jan-uar 1996.

Starvsbyrjan: Hósdagin 1. februar.

Arbeiðstíð: Hálvdagsstarv - fyrrapart ella seinna-part eftir avtalu.

Lønarviðurskifti: Sambært sáttmála millum Starvsmannafelagið og Føroya Landsstyri.

Setanartreytir: Skrivstovuútbúgving, kunnleiki í enskum og hollur teldu-forleiki.

Nærri upplýsingar fáast frá musikksskúla-leiðaranum Ólavi Hátún, tlf. 16462 (á skriv-stovuni) og tlf. 11819 (heima).

Umsóknir eru at senda til:

Føroya Musikksskúla  
Falkavegi 6, 100 Tórshavn  
Tlf. 16462 - Fax 18555



man kann siga at verða ikki munandi broytingar gjørd-ar á øðrum økjum, so er øll regulering av fiskivinnuni til fánýtis, og átti ongantið at verið framd. Tí tað er órimuligt at ein partur av vinnuni og arbeiðandi fólk-um skal betala fyri at oyðsla verður onkra aðra staðir. Um tað so verður ein handilskvotaskipan, strangar tekniskar reguler-ingar ella ein avgjaldsskip-an, so fer tað at kosta vinn-uni. Og verður úrslitið av einum batnandi rentabili-teti í øðrum endanum upp-etíð av almennum oyðslu í hinum endanum, so var bet-ur ógjørt.

Út frá tí meting, at einki er fullkomið, kundi tað hent at vit funnu eina hósandi skipan sum virkar rimuliga.

Hermann Oskarsson

### KOYRI-SKULIN BJ

v/ Bjarka Johannesen  
Hoyvíksvegur 55 - 100 Havn  
Tlf. 14845 - 84745

### NÝTT SKEIÐ

til PERSÓNBL  
byrjar mánað. 15.01.  
kl. 16.30

til STÓRU  
KOYRIKORTINI  
byrjar týsd. 16.01.  
kl. 19

til MOTORSÚKKLU  
byrjar mikud. 17.01.  
kl. 19

Nærri um skeið, tíðar-ætlan, koyrifrálesur o.a. á  
Tlf. 14845 - 84745  
Um vikuskiftini eisini  
Tlf. 56907



## Avloysari

Søkt verður eftir avloysara til Keyppsam-tøkuna í Suðuroy at byrja 1. februar ella eftir avtalu. Talan er um hálvtíðar starv, av-markað til 24 vikur.

Nærri fæst at vita um starvið við at venda sær til deildarleiðaran Gert Levisen á tlf. 71780.

Umsóknarfreist 15. januar.

Skrivlig umsókn kann sendast til

FKSUÐUROY  
826 Trongisvágur